

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי-ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשס"ב, 2002
מספר השאלון: 011104
לנבחנים אקסטרניים: 02
נספח: גיליון תשובות

ידיעת הלשון והבעה

שאלון משולב

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שישה פרקים
פרק א	—	דיוקי הגייה	—	(2×4)	—	8	נקודות
פרק ב	—	הפועל	—	$(1 \times 8) + (2 \times 8)$	—	24	נקודות
פרק ג	—	תורת ההגה ותצורת השם	—	(4×4)	—	16	נקודות
פרק ד	—	תחביר ושחבור	—	(6×4)	—	24	נקודות
פרק ה	—	הבנה	—	$(3+3+5+2+3)$	—	16	נקודות
פרק ו	—	הבעה	—		—	12	נקודות
	—	סה"כ	—		—	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין

ד. הוראות מיוחדות:

- ענה על השאלות 1-12 בגיליון התשובות המצורף.
- משאלה 13 עד סוף הבחינה ענה במתברת הבחינה.
- בסיום הבחינה מסור למשיג את גיליון התשובות עם מחברת הבחינה
- הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רישום טייטות על דפים מחוץ למחברת הבחינה עלול לנהום לפסילת הבחינה! רשום "טייטה" כראש כל עמוד טייטה
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

ה ש א ל ו ת

ענה על השאלות 1-12 בגיליון התשובות המצורף.

בשאלות אלו מוצעות לכל שאלה ארבע אפשרויות תשובה, אך רק אחת מהן נכונה.
בנספח תמצא גיליון תשובות ובו מספרי השאלות, וכן אותיות המציינות את התשובות המוצעות.
בכל שאלה בגיליון התשובות סמן × במשבצת הצמודה לאות המציינת את התשובה הנכונה.
סמן × אחד בלבד. אם תסמן יותר מ־× אחד לשאלה, תיפסל התשובה.
בסיום המבחן מסור למשיגה את גיליון התשובות עם מחברת הבחינה.

דוגמה:

61. א. אני מבקר אַצְלֵם שְׁשָׁה פעמים בשנה.
ב. אני מבקר אַצְלֵהֶם שֵׁשׁ פעמים בשנה.
ג. אני מבקר אַצְלֵם שֵׁשׁ פעמים בשנה.
ד. אני מבקר אַצְלֵהֶם שְׁשָׁה פעמים בשנה.

את התשובה הנכונה עליך לסמן בגיליון התשובות כך:

61. א ב ג ד

פרק א – דיוקי הגייה (8 נקודות)

ענה על כל השאלות 1-4 בגיליון התשובות (לכל שאלה – 2 נקודות).
בגיליון התשובות סמן × במשבצת הצמודה לאות המציינת את התשובה הנכונה.
שים לב לצורת המספר ולהגייה הנכונה של מילת היתס.

1. א. **בַּעֲשִׂירִי** בחודש נפגשו **שְׁנַיִם-עָשָׂרָה** מנהלים של חברות ידועות.
ב. **בַּעֲשָׂרָה** בחודש נפגשו **שְׁנַיִם-עָשָׂר** מנהלים של חברות ידועות.
ג. **בַּעֲשָׂרָה** בחודש נפגשו **שְׁתַּיִם-עָשָׂרָה** מנהלים של חברות ידועות.
ד. **בַּעֲשִׂירִי** בחודש נפגשו **שְׁתַּיִם-עָשָׂר** מנהלים של חברות ידועות.
2. א. הוצגו **לְפָנֵיהֶם שְׁלוֹשֶׁת** התכניות החדשות שאושרו לאחרונה.
ב. הוצגו **לְפָנֵיהֶם שְׁלוֹשֶׁת** התכניות החדשות שאושרו לאחרונה.
ג. הוצגו **לְפָנֵיהֶם שְׁלוֹשׁ** התכניות החדשות שאושרו לאחרונה.
ד. הוצגו **לְפָנֵיהֶם שְׁלוֹשׁ** התכניות החדשות שאושרו לאחרונה.
3. א. היושב ראש: "אני מזמין **אוֹתְכֶם** לכינוס **הָאֲרֻבָּעָה-עָשָׂר** של הארגון"
ב. היושב ראש: "אני מזמין **אוֹתְכֶם** לכינוס **הָאֲרֻבַּע-עָשָׂרָה** של הארגון."
ג. היושב ראש: "אני מזמין **אֶתְכֶם** לכינוס **הָאֲרֻבָּעָה-עָשָׂר** של הארגון."
ד. היושב ראש: "אני מזמין **אֶתְכֶם** לכינוס **הָאֲרֻבַּע-עָשָׂרָה** של הארגון."
4. א. **אֶחָד** המנהלים הודיע כי ישהה בחו"ל בזמן הכינוס, ולכן ייעדר **מִמֶּנּוּ**.
ב. **אֶחָד** המנהלים הודיע כי ישהה בחו"ל בזמן הכינוס, ולכן ייעדר **מִמֶּנּוּ**.
ג. **אֶחָד** המנהלים הודיע כי ישהה בחו"ל בזמן הכינוס, ולכן ייעדר **מִמֶּנּוּ**.
ד. **אֶחָד** המנהלים הודיע כי ישהה בחו"ל בזמן הכינוס, ולכן ייעדר **מִמֶּנּוּ**.

פרק ב – הפועל (24 נקודות)

בפרק זה שאלות סגורות ושאלות פתוחות.

את התשובות לשאלות הסגורות עליך להמשיך לסמן בגיליון התשובות.
את התשובות לשאלות הפתוחות עליך לכתוב במחברת הבחינה.

שאלות סגורות (16 נקודות)

ענה על כל השאלות 5-12 בגיליון התשובות. (לכל שאלה – 2 נקודות)

5. איזה פועל יוצא דופן מבחינת הזמן?
א. מַעֲבִירָה ב. שְׁבַעוֹת ג. נִעְרָכָה ד. נוֹגְעִים
6. צורת העבר של הפועל צוֹרְכִים היא:
א. הִצְטָרְכוּ ב. צָרְכוּ ג. הִצְרִיכוּ ד. נִצְרְכוּ
7. "שש-עשרה מְלָאוּ לנער".
השורש של הפועל מְלָאוּ הוא מ-ל-א.
צורת פועל נוספת מאותו שורש, אך בבניין אחר:
א. מְלָאוּ ב. מְלָאוּ ג. מְלָאִים ד. מְלָאָה
8. איזה פועל הוא בגזרת נחי פי"ו (נפיי"ו), בבניין הפעיל?
א. מוֹדְעִים ב. מַצִּיעִים ג. מוֹכְרִים ד. מוֹבִילִים
9. הוֹדִיעוּ לִי כִי בְחוּדֶשׁ הַבַּא יִתְקִיִּים כִּינוּס שֶׁל חֲזָאִים. כִּינּוּס לְצַגּוֹ נְתוּנֵי הַמִּשְׁקָעִים שִׁירְדוּ בַעֲשׂוֹר הָאֲחֵרוֹן. הַנְּתוּנִים יִדְרְגּוּ לְפִי אֲזוּרִים בְּאַרְץ. בַּהֲמִשָּׁךְ הַכִּינוּס יִדְבֵּר עַל הַשְּׁפַעַת הַמִּשְׁקָעִים עַל מִשְׁק הַמַּיִם בִּישְׂרָאֵל.
איזה פועל הוא בבניין הופעל?
א. הוֹדִיעוּ ב. יִצְגּוּ ג. יִדְרְגּוּ ד. יִדְבֵּר

10. בגלל הסערה לא הִתִּירוּ המצילים למתרחצים להיכנס לים דבריהם הברורים של המצילים לא הוֹתִירוּ כל ספק אצל המתרחצים. הפעלים הִתִּירוּ, הוֹתִירוּ נבדלים זה מזה:
א. בשורש ב. בבניין ג. בגוף ד. בזמן

11. "זהירות, אבנים מְדַרְדְּרוֹת" שלט זה מופיע במקומות הרריים מסוכנים מה הם השורש, הגוף והבניין של הפועל מְדַרְדְּרוֹת? (שים לב לגוף במשפט הנתון).
א. ד-ר-ד-ר, נסתרות, פיעל
ב. ד-ר-ד-ר, נוכחות, התפעל
ג. ר-ד-ר, נוכחות, פיעל
ד. ד-ר-ד-ר, נסתרות, התפעל

12. אורחים אלה מרבים לבקר אצלנו נְרָאָה לי כי מחר נְרָאָה אותם שוב. הפעלים נְרָאָה, נְרָאָה במשפט הנתון:
א. שונים בשורש ובבניין.
ב. שונים בגוף ובבניין.
ג. זהים בבניין ובזמן.
ד. זהים בבניין ובשורש.

משאלה 13 עד סוף הבחינה ענה במחברת הבחינה.

שאלות פתוחות (8 נקודות)

ענה על כל השאלות 13-20 במחברת הבחינה (לכל שאלה – נקודה אחת).
הענתק למחברתך את מספר השאלה, וכתוב לידו את התשובה.

יושב ראש ועד העובדים אמר: "אנו מְתַנְּיִים את שובנו לעבודה בהסכם כתוב, מפני שאנחנו נוֹכְחִים לדעת שרק חוזה כתוב מחייב".

13. מהו השורש של הפועל מְתַנְּיִים? (נקודה אחת)

14. מהו השורש של הפועל נוֹכְחִים? (נקודה אחת)

15. מהו הבנין של הפועל נוֹכְחִים? (נקודה אחת)

מדענים החוקרים את השינה מְנַסִּים לענות על שאלות המטרידות את הציבור, כמו:
האם העייפות מְטַשְׁטֶשֶׁת, מְזַיְקָה? האם השינה מְרַפֶּאת?
אם אֶשְׂאֵר ער במשך שבוע, האם יש בכך סכנה לבריאותי?

16. מהו השורש של הפועל מְנַסִּים? (נקודה אחת)

17. מהו השורש של הפועל מְזַיְקָה? (נקודה אחת)

18. מהו השורש של הפועל מְרַפֶּאת? (נקודה אחת)

19. מהו הבנין של הפועל מְטַשְׁטֶשֶׁת? (נקודה אחת)

20. מהו הגוף של הפועל אֶשְׂאֵר? (נקודה אחת)

פרק ג – תורת ההגה ותצורת השם (16 נקודות)

- בפרק זה עליך לענות במחברת הבחינה על ארבע מהשאלות 21-30 (לכל שאלה – 4 נקודות).
תוכל לבחור את השאלות כרצונך משתי החטיבות (מתורת ההגה ומתצורת השם)
או רק מאחת מהן
- בפרק זה שאלות סגורות ושאלות פתוחות. בשאלות הסגורות העתק למחברתך את מספר השאלה, ולידו העתק את התשובה הנכונה במלואה (אין צורך להעתיק את הניקוד).
- שים לב: בשאלות שיש בהן שני סעיפים I-II, יש לענות על שניהם (לכל סעיף – 2 נקודות)

תורת ההגה

21. I באיזו מילה יש גם דגש חזק תבניתי וגם דגש חזק משלים?
- א. תִּבְיִט ב. טָגְנוּ ג. הִתְבַּלֵּט ד. תִּבְדֹּק
- II באיזו מילה יש דגש חזק תבניתי?
- א. יִתְדֶּךָ ב. תִּכְרֹךְ ג. נִתְחַךְ ד. יִגְשֶׁךָ
22. I באיזו מילה חל שיכול עיצורים?
- א. הִשְׁתַּקְנוּ ב. הִשְׁתַּרְשׁוּ ג. הִסְתַּרְתֶּם ד. הִשְׁתַּלַּתֶּם
- II באיזו מילה יש שווא נע?
- א. הִשְׁתַּלַּמְתֶּם ב. הִשְׁלַמְתֶּם ג. הִשְׁלַמְנוּ ד. הִשְׁתַּלַּמְנוּ
23. בחר את המשפט שהנאמר בו נכון?
- א. בכל אחת מהמילים הִזְדַּרְזוּ, הִצְטַעַר, יש גם הידמות חלקית וגם תשלוּם דגש.
- ב. בכל אחת מהמילים הִזְדַּרְזוּ, הִסְתַּרְקוּ, יש גם הידמות חלקית וגם תשלוּם דגש.
- ג. בכל אחת מהמילים הִצְטַנַּע, הִצְטַרְף, יש גם הידמות חלקית וגם תשלוּם דגש.
- ד. בכל אחת מהמילים הִזְדַּרְזוּ, הִצְטַרְף, יש גם הידמות חלקית וגם תשלוּם דגש.

24. I באיזו מילה יש להוסיף מפיק?

א. פִּיק ב. קְמִיק ג. אֶצֶל ד. אֶלִּיק

II באיזו מילה אין אם קריאה?

א. הֶעֱרַקְתָּהּ ב. תִּמְיַהֲתָהּ ג. נִהְגָּה ד. יִנְעָדוּ

25. קרא את שני המשפטים שלפניך:

מְתַגַּבֶּשֶׁת תְּכַנִּית לִ"קְרוֹב לְבָבוֹת" בִּין הַנְּעָר בְּאֶרֶץ לְבִין הַנְּעָר בְּתַפּוּצוֹת. הַיּוֹזְמִים בְּקֶשׁוֹ
מְגוּפִים שׁוֹנִים לְשִׁתּוֹ פְּעוּלָה בְּמִטְרָה לִיצֵר גְּבוּשׁ בֵּין הַקְּבוּצוֹת. פְּרוּט הַתְּכַנִּית יִפְרָסם בְּקְרוֹב
בְּעִתּוֹנֹת.

I ציין איזה תהליך פונטי חל במילה קְרוֹב, והסבר אותו.

II מצא בשני המשפטים הנתונים מילה באותו משקל של המילה קְרוֹב, שלא חל בה

התהליך הפונטי שצינת בסעיף I.

תצורת השם

26. I איזה שם יוצא דופן מבחינת המשקל?

א. הַדְּמוּת ב. הַעֲדָרוֹת ג. הַשְּׂרָדוֹת ד. הַעֲנוֹת

II איזה שם יוצא דופן מבחינת התצורה?

א. יִשׁוֹת ב. מְהוֹת ג. יִשְׁרוֹת ד. אִיכוֹת

27. בְּסִפְרוֹן לִנְגֵר הַחוּבֵב כְּתוּב: "כְּדִי לַהֲכִין לֹול לְתִינוּקוֹת יֵשׁ לַהֲשַׁתֵּםשׁ בְּכֻלִּים אֵלֶּה:

לוֹחוֹת עֵץ, בְּרִיגִים, מַסְמְרִים, פְּטִישׁ, מְסוּרִית, מְבִרְגָּה, דְּבִק".

בחר את המשפט שהנאמר בו נכון:

א. השמות סִפְרוֹן, מְסוּרִית, מְבִרְגָּה נוצרו באותה דרך תצורה.

ב. השמות נְגֵר, מְבִרְגָּה, דְּבִק נוצרו באותה דרך תצורה.

ג. משמעות הצורן הסופי של המילים סִפְרוֹן, מְסוּרִית שונה.

ד. דרך התצורה של המילים סִפְרוֹן, דְּבִק זהה.

- I .28 איזה שם אינו במשקל קַטְלָה?
- א. חִבְלָה ב. מְטָרָה ג. קִבְלָה ד. פְּרָשָׁה
- II איזה שם יוצא דופן מבחינת המשקל?
- א. הוֹדָעָה ב. הִפְנָה ג. הִבְעָה ד. הִפְיָכָה

29. קרא את המודעה שלפניך:

ליישוב קהילתי דרושים:
מְזַכֵּיר , מְנַהֵל , חֹשֵׁב , מְשַׁפֵּט
* התפקידים מיועדים לנשים ולגברים.

- בחר את המשפט שהנאמר בו נכון:
- א. השמות **מְזַכֵּיר , חֹשֵׁב** נוצרו באותה דרך תצורה.
ב. השמות **מְנַהֵל , מְזַכֵּיר** נוצרו באותה דרך תצורה.
ג. השמות **חֹשֵׁב , מְשַׁפֵּט** נוצרו באותה דרך תצורה.
ד. השמות **מְשַׁפֵּט , מְנַהֵל** לא נוצרו באותה דרך תצורה.
30. לפניך קטע הלקוח ממודעת פרסומת לטיול:
[...] בטיול לנגב תהיה **אֶפְשָׁרוֹת** לחזות ב**מַצְגֵת** על החיים ב**מְדִבְרָה**, הכוללת **תְּפִאוּרָה** צבעונית, **פְּסָקוֹל** ועוד. לממלאי **שְׂאֵלוֹן** המשוב שיחולק בכניסה תוענק **מִתְנָה** – **תְּקִלִּיטוֹר**
מיון את השמות המודגשים בקטע על-פי שלוש דרכי התצורה האלה:
(1) שורש ומשקל; (2) בסיס + צוהן סופי; (3) הִלְחָס בסיסים (הִרְפָּב).

פרק ד – תחביר ושחבור (24 נקודות)

ענה במחברת הבחינה על ארבע מהשאלות 31-37 (לכל שאלה – 6 נקודות).

שים לב: המשפטים בשאלות מפוסקים על-פי כללי הפיסוק החדשים.

1. הנחיות כלליות לניתוח תחבירי:

העתק את המשפט למחברתך.

- סיווג: – ציין את הסוג התחבירי של המשפט – פשוט, מאוחה (מחובר), מורכב.
- אם המשפט (או חלק ממנו) חסר, בעל חלקים כוללים (כולל), בעל נושא סתמי או בעל חלק ייחוד – ציין זאת.
- תחימה: – במשפט מאוחה (או בפסוקית מאוחה) – תחם את האיברים, וציין את הסוג התחבירי של כל איבר.
- במשפט מורכב (או בפסוקית מורכבת) – תחם את הפסוקית או את הפסוקיות, וציין את התפקיד ואת הסוג התחבירי שלהן.
- הגדרה: – ציין את התפקיד התחבירי של המילים המודגשות במשפט בקו.

2. הנחיות כלליות לשחבור:

- שמור על משמעות הגיונית של המשפט ששחברת.
- הוסף או השמט מילים על-פי הצורך.
- פסק כהלכה את המשפטים שכתבת.

31. נתח את המשפט שלפניך לפי ההנחיות לניתוח שבראש הפרק.

מחקרים אחרונים על עישון קבעו כי עישון פסיבי מזיק לבריאות, ולכן הוחלט שהמעשנים יימנעו מעישון במקומות ציבוריים.

32. נתח את המשפט שלפניך לפי ההנחיות לניתוח שבראש הפרק.

בשל שפע הצבעים והדמויות שבציורים מבקרים רבים מתפעלים מהתמונות שהוצגו בתערוכה.

33. לפניך שישה סעיפים א-ו, ובכל סעיף משפט ובו המילה "עבודה" מודגשת. העתק למחברתך את האותיות א-ו, וליד כל אחת מהן ציין את התפקיד התחבירי של המילה "עבודה" (לכל סעיף – נקודה אחת).

א. א"ד גורדון ראה בעבודה עיקרון חשוב.

ב. על התלמידים הוטלה עבודה שנתית.

ג. תלמידי כיתה ז' קיבלו משימה שנתית, עבודת שורשים.

ד. במשרדנו הונהגו שעות עבודה גמישות.

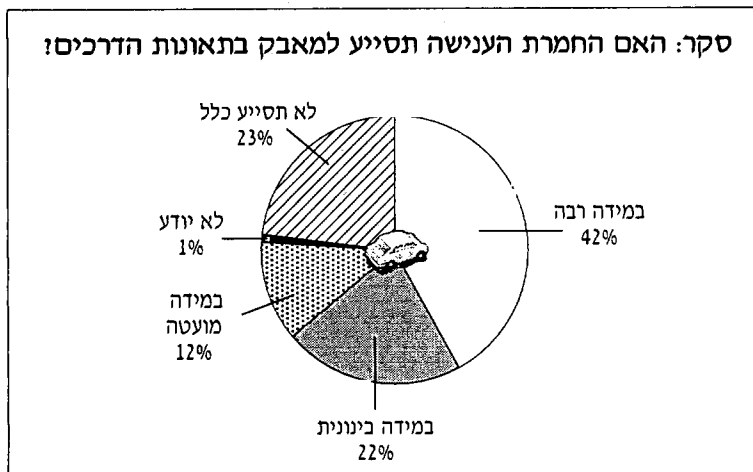
ה. אין אנו חוששים מעבודה קשה.

ו. בלא עבודה משמעותית האדם משתעמם.

34. עיין בתרשים, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

בתשובותיך הקפד להשתמש גם בכותרת.

שים לב להנחיות לשחבור שבראש פרק ד.

א. כתוב משפט מורכב, שיכלול את הנתון המוצג בחלק המנוקד של התרשים.

(3 נקודות)

ב. כתוב משפט מאוחד בקשר של השוואה, שיכלול את הנתונים המוצגים בחלק הלבן

ובחלק המקווקו של התרשים. (3 נקודות)

35. לפניך משפט הלקוח מידיעה שפורסמה בעיתון:

עם סיום עונת החפירות הכריז הארכאולוג כי הממצאים יוצגו בקרוב על-ידי הנהלת המוזאון לקהל הרחב.

שים לב להנחיות לשחבור שבראש פרק ד.

א. שחבר את המשפט למשפט בעל חלק ייחוד, כך שהצירוף "עונת החפירות" ישמש חלק ייחוד. (2 נקודות)

ב. שחבר את המשפט למשפט מורכב בעל פסוקית זמן. (2 נקודות)

ג. שחבר את המשפט כך שכל המשפט יהיה פעיל. (2 נקודות)

36. העובדים הפסיקו את השביתה במפעל בעקבות המשא ומתן בינם לבין המעסיקים שהחל אמש.

א. נתח את המשפט על-פי ההנחיות לניתוח תחבירי שבראש פרק ד. (3 נקודות)

ב. פָּרַק את המשפט הנתון לשלושה משפטים פשוטים, על-פי סדר ההתרחשות של

האירועים. שים לב להנחיות לשחבור שבראש פרק ד. (3 נקודות)

37. I נציג רשות הטבע והגנים אמר שהוא התנגד בעבר לנטיעת יערות אורנים.

II הוא הודה שהמדיניות של נטיעת יערות אורנים תרמה תרומה חשובה לשימור הטבע.

א. נתח את משפט I על-פי ההנחיות לניתוח תחבירי שבראש פרק ד. (3 נקודות)

ב. שחבר את משפטים I ו-II למשפט אחד מסוג תחבירי כלשהו בדיבור ישיר.

הקפד על קשר לוגי במשפט ששחברת. שים לב להנחיות לשחבור שבראש פרק ד.

(3 נקודות)

פרק ה – הבנה (16 נקודות)

קרא את המאמר שלפניך, וענה על השאלות 38-42 שאחריו.

לדבר בשפת הקומיקס

(מעובד על-פי מאמר מאת נורית פגי, משקפיים, גיליון 24, אב תשנ"ה, אוגוסט 1995)

- פסקה א שפת הקומיקס עשויה מחיבור בין שתי שפות: כתב ותמונה. באמצעות החיבור ביניהן אפשר ליצור מעין דרמה בתמונות: דרמה שבה הדמויות מדברות, צוחקות ובוכות, דרמה שיכולה לקחת את הקורא לעבר או לשלוח אותו לעתיד.
- פסקה ב כדי לדבר בשפת הקומיקס צריך קודם כול סיפור. את הסיפור מספרים באמצעות רצף של ציורים הנתונים בתוך מסגרות המעבר בין המסגרות יוצר תחושה של התרחשות בחלל ובזמן. בניגוד למסגרת בקולנוע, שיש לה צורה קבועה, המסגרת בקומיקס יכולה להופיע בצורות שונות: היא יכולה להיות בצורת ריבוע, מלבן, משולש, או עיגול; היא יכולה להיות נטויה או זקופה, מסורטטת בסרגל או ביד חופשית – הכול לפי הסגנון ולפי צורכי הסיפור מספר המסגרות בעמוד אינו קבוע: יש יוצרים שכדי ליצור תחושה של תנועה ומהירות שמים מסגרות רבות בכל עמוד, ויש השמים שתיים-שלוש מסגרות בלבד כדי להגדיל את הציור שמעניין אותם יותר, אבל תמיד יש רצף של מסגרות.
- פסקה ג אחר-כך היוצרים מחליטים מה מן הסיפור ייכנס למסגרת בצורת תמונה ומה בצורת כתב בדרך-כלל כותבים את תיאורי הרקע לסיפור במסגרת קטנה בתוך המסגרת העיקרית, ואת הדיאלוגים בין הדמויות כותבים בתוך "בלונים". בעזרת הבלונים אפשר ליצור סגנון דיבור מיוחד לכל דמות. צורת הבלון משקפת את התחושות של גיבור הסיפור ואת רגשותיו: אם הוא כועס – הבלון "גדל", אם הוא פוחד – הבלון "רועד" וכיו"ב. הבלונים משמשים גם לתיאור המחשבות והחלומות של הדמויות. במקרה זה, הבלון משנה את צורתו והופך לענף:
- פסקה ד ומה אם גיבור הסיפור מאוהב? הייחוד של שפת הקומיקס הוא שאפשר לתאר בה מחשבות ורגשות מורכבים באמצעות סימנים וסמלים פשוטים לחלוטין: למשל, כשהגיבור מאוהב, מופיע בבלון שלו לב, כשהוא כועס ואין לו מילים להביע את כעסו, מופיעים בבלון שלו סכינים ופצצות כשמכים אותו והוא חש כאב, מצוירים בבלון שלו כוכבים, וכשעולה בדעתו רעיון מבריק, מופיעה בבלון מנורה.
- פסקה ה שלא כמו בקולנוע, שבו המצלמה מנציחה בצורה מציאותית את תנועת הדמויות, בשפת הקומיקס אין מראים את כל התנועות. אפשר להשאיר הרבה לדמיון, במיוחד במעבר בין המסגרות. את תחושת התנועה בקומיקס אפשר להשלים באמצעות ציור קווים ישרים מתארים תנועה בכיוון אחד, וקווים עגולים – תנועה סיבובית החוזרת על עצמה.
- פסקה ו בשפת הקומיקס אפשר לחקות רעשים באמצעות סימני פתב: כשהגיבור נוחר, כתוב הצליל "רררר"; כשהטלפון מצלצל, כתוב הצליל "טררר"; וכאשר משהו מתמוטט ונופל, כתוב "בווום".

(שים לב: המשך המאמר בעמוד הבא.)

- פסקה ז אבל כדי להתבטא בשפת הקומיקס צריך לדעת גם לצייר. באמצעות הציור מאפיינים את המראה הטיפוסי של כל דמות – התסרוקת, התלבושת וכו'. היוצר צריך לצייר את הדמות באופן שהקורא יזהה אותה בקלות במעבר ממסגרת למסגרת. 35
- פסקה ח כדי להמחיש את הדרמה בסיפור משתמש היוצר באמצעי "בימוי" חזותיים: "מבט מרחוק" מתאר את הרקע שבו עומדת להתרחש סֶצְנָה (=תמונה), ו"מבט מקרוב" מתאר את רגשות הגיבור. היוצר מנווט את הסיפור בין שני אמצעים אלו כדי להגביר את המֶתַח בסיפור או להפחית אותו. בדרך-כלל נפתח עמוד הקומיקס בתמונה ניטרלית ומסתיים בתמונה המותחת ביותר, והיא גורמת לקורא להפוך את הדף ולהמשיך לקרוא. ציירי הקומיקס גם צריכים להחליט מאיזו זווית לצייר את המתרחש: מזווית נמוכה הגורמת לדמויות להיראות גדולות ומפחידות, או מזווית גבוהה המגלה פרטים רבים על המתרחש.
- פסקה ט ציירי הקומיקס יכולים גם לגוון: להראות את הדמויות מלפנים או מאחור, להראות את כל המתרחש מסביב לדמויות וכך ליצור תחושה של שינוי ועניין. כמו כן, הם יכולים ליצור קומפוזיציות* מעניינות ולהשתמש בתאורה רכה או דרמטית בהתאם לנסיבות. 45
- פסקה י לעתים חוברים כמה אנשים ליצירת ספר קומיקס: אחד מחבר את הסיפור, שני מצייר, שלישי צובע ורביעי כותב את הדיאלוגים בתוך הבלונים. אין ספק כי יצירת הקומיקס היא מלאכה לא קלה. 50

* קומפוזיציה – מבנה אמנותי של יצירה.

ענה על כל השאלות 38-42.

38. בשתי פסקות במאמר יש השוואה בין הקומיקס לקולנוע.
- א. ציין באילו פסקות מופיעה ההשוואה. (נקודה אחת)
- ב. ציין בכל אחת משתי הפסקות מהו הקריטריון להשוואה. (2 נקודות)
39. כתוב כותרת תוכן לכל אחת מן הפסקות ד, ח. (2 נקודות)
40. כתוב חמישה סימנים (שאינם סימני כתב) שבהם משתמשים בשפת הקומיקס, וציין ליד כל סימן את משמעותו. (5 נקודות)

41. א. ציין מהו תפקיד המרכאות בכל אחת מהמילים שלפניך.

(1) "רוֹעֵד" (שורה 18)

(2) "מבט מרחוק" (שורה 37)

(נקודה אחת)

ב. ציין מהו התפקיד של הקו המפריד בכל אחד מהמקומות האלה במאמר:

(1) שורה 28

(2) שורה 34

(2 נקודות)

42. במקום הכותרת "לדבר בשפת הקומיקס" הוצעו שתי הכותרות האלה:

* ליצור בשפת הקומיקס

* לצייר בשפת הקומיקס

איזו כותרת מבין השתיים היא המתאימה ביותר למאמר? נמק את דבריך. (3 נקודות)

פרק ו – הבעה (12 נקודות)

ענה על שאלה 43.

43. כתוב סיכום של המאמר בהיקף של כ-15 שורות. בסיכומך קְלוּל הגדרה של שפת הקומיקס

ופירוט המאפיינים של שפה זו.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

חורף תשס"ב

גיליון תשובות לשאלון מס' 011104, 02

33333

הוראות למילוי פרטים מזהים

1. הדבק מדבקת שאלון בתוך המסגרת המיועדת לכך.
2. הדבק מדבקת נבחן בתוך המסגרת המיועדת לכך.
3. אם חסרה אחת המדבקות, מלא את פרטיך באופן ידני.
4. יש לסמן X במשבצת הצמודה לספרה המתאימה, כמפורט בדוגמה.

ענה בגיליון זה על השאלות 1-12.

איך לענות? בכל שאלה סמן X במשבצת שמשמאל לאות המציינת את התשובה שבחרת.

בכל שאלה מותר לסמן X אחד בלבד, כך: X

שיים לב: סימון של יותר מתשובה אחת (בלי מחיקה) יגרום לפסילת השאלה.

איך למחוק סימון? מלא את כל המשבצות שאת הסימון בתוכה אתה רוצה למחוק, כך: ■

שיים לב: * אסור לסמן X עבה מדי, כי הוא עלול להתפרש כמחיקה.

* אסור למחוק את הסימון בטיפקס.

תשובות	מס' שאלה	הערות	תשובות	מס' שאלה	הערות
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	25		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	1	שיים לב: עליך לענות על כל השאלות 12-1
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	26		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	2	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	27		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	3	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	28		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	4	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	29		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	5	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	30		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	6	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	31		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	7	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	32		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	8	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	33		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	9	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	34		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	10	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	35		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	11	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	36		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	12	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	37		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	13	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	38		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	14	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	39		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	15	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	40		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	16	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	41		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	17	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	42		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	18	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	43		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	19	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	44		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	20	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	45		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	21	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	46		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	22	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	47		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	23	
☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	48		☐ א ☐ ב ☐ ג ☐ ד	24	

הדבק כאן מדבקת שאלון.

אסור לחרוג מן המסגרת

מספר השאלון

0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9

אם חסרה מדבקת שאלון, כתוב בכתב יד ברור את מספר השאלון.

יש לסמן X במשבצת הצמודה לספרה המתאימה.

דוגמה למילוי:

מספר השאלון 012347

מספר השאלון

0	1	2	3	4	7
0	X	0	0	0	0
1	X	1	1	1	1
2	2	X	2	2	2
3	3	3	X	3	3
4	4	4	4	X	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	X
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9

הדבק כאן מדבקת נבחן מס' 1 (ללא שם).

אסור לחרוג מן המסגרת

מספר תעודת הזהות של הנבחן

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9

אם חסרה מדבקת נבחן, כתוב בכתב יד ברור מס' תעודת הזהות בן 9 ספרות, כולל ספרת ביקורת.

יש לסמן X במשבצת הצמודה לספרה המתאימה.